

"Kiléptem a bizottságból"...

Stratégia helyett probléma-elkenés

Lemondott az egyetem stratégiai bizottságában "viselt" tagságáról **SCHNELL LÁSZLÓ** professzor. Nem mondhatni, hogy a hír mögött valamiféle szenzáció állna, mégis egy ilyen leköszönés óhatatlanul felkavazza az emberek érdeklődését. A közkíván(csi)ságot kielégítendő — megkérdeztük a professzor urat, mi készítette e lépés megtételére. Dr. Schnell László írásban válaszolt kérdéseinkre.

— Ahhoz, hogy mindenkinek érthető legyen a válaszom, röviden elmondom az előzményeket.

Az 1991. október 28-i Egyetemi Tanács a Hallgatói Képviselőlet javasolta, hogy a Tanács dolgozza ki a BME 2-3 évre szóló stratégiai fejlesztési tervét. A Tanács a javaslatot elfogadta és bizottságot jelölt ki azzal, hogy a december 16-i ülésen terjessze elő a stratégiai bizottság működésének koncepcióját és munkatervét. Ez meg is történt. Az anyag megvitatása során számos hozzászóló különböző kifogásokat emelt, csupán egy hozzászóló részéről hangzott el egyetértő nyilatkozat. A Tanács az anyagot nem fogadta el, hanem átdolgozásra visszaadta a bizottságnak azzal, hogy a márciusi ET-ülésen tegyen új előterjesztést.

Most térek rá szereplésemre. Gordos Géza rektorhelyettes úr szóbeli felkérésére vettem részt a stratégiai bizottság 1991. november 29-én megtartott első ülésén. (A rektor úr 1991. december 10-én kelt és december 13-án kézhezkapott levele tartalmazott írásbeli felkérést.)

A bizottsági ülésen, amelyet Gordos rektorhelyettes úr vezetett és amelyen rövid ideig a rektor úr is résztvett, többször felszólaltam, elsősorban azt boncolgatva, hogy az Egyetem jelenlegi helyzetében milyen szerepet kellene a bizottságnak magára vállalnia, mi az, amit a bizottsági anyagnak feltétlenül tartalmaznia kell, és mi az, amiről felesleges szót ejteni. Ezekről a kérdésekről a bizottsági tagok is kifejtették véleményüket. Ezek több esetben különböztek az én véleményemtől, de a bizottsági ülés abszolút békésen, mindenféle disszonanciától mentesen zajlott le. Néhány nap múlva megkaptam az első ülés emlékeztetőjét. Ezt átolvasva egyértelművé vált, hogy semmi értelme nincs, hogy a továbbiakban részt vegyek a bizottság munkájában.

— *Mi gyakorolt ilyen hatást Önre?*

— Alapvetően két dolog. Az egyik az, hogy az emlékeztető öt oldala lényegileg egyetlen olyan gondolatot nem tartalmazott, amit én vettem fel. Sietek nyoma-

tékkal hangsúlyozni, hogy nem sértődésről van szó, hanem arról, hogy az elkövetkező bizottsági munka során nem kívánom az állandó leszavazás ódiáját vállalni.

A másik dolog pedig az, hogy az emlékeztető (ami gyakorlatilag megegyezik a Tanács elé terjesztett anyaggal) felfogásában olyan, amellyel nem értek egyet. Hangsúlyozom, hogy nem az anyag egyes mondatainak igazságát vonom kétségbe, hanem azzal nem értek egyet, hogy ezek a stratégiai bizottság által megoldandó feladatokként, az anyag által sugallt fontossággal jelenjenek meg.

Annak érdekében, hogy érthető legyen bosszankodásom oka, idézem az ülés emlékeztetőjének bevezető részét. Ez szó szerint megegyezik az ET elé terjesztett anyaggal. Az emlékeztető nem idézett részei a bevezető rész részletes tárgyalását tartalmazzák.

A. Általános elvek

I. *Az egyetemi oktatásnak elsősorban minőségi szempontok alapján történő fejlesztése a kívánatos. Ennek a célnak tartalmi követelményei: differenciált oktatás, biztos alapot adó konvertálható ismeretek elsajátítása, az önállóságra, nem egy szakmára, hanem szakmai életpályára való nevelés.*

II. *Az egyetemnek meg kell vizsgálni a differenciált, de minden színjén minőségi tudást adó képzés személyi (oktatói, műszaki, adminisztrátori) és gazdasági feltételeit, és meg kell hoznia a célt elősegítő döntéseket.*

III. *A gazdasági-pénzügyi tervek (oktatás + kutatás) összeállításánál figyelembe kell venni: az ország közeljövőben továbbra is nehéz gazdasági helyzetét, a korábbi "alkurendszer" megszüntését, a költségvetésből kapott pénzek feletti adófizetői felügyelet erősödését.*

IV. *Fel kell mérni a közeljövő hallgatói létszámának várható alakulását, különös tekintettel az igényekre (mérnöki munka presztízisének és jövedelmi viszonyainak alakulása, demográfiai kérdések). Ezt a becslést az oktatás stratégiai*

alapelveinek kialakításakor figyelembe kell venni.

V. *Az egyetemnek át kell gondolnia külső kapcsolatainak rendszerét.*

— Aki már régebben itt van az egyetemen, azonnal felismeri a volt tervgazdaság karakterisztikus stílusát és szóhasználatát: *meg kell vizsgálni, kívánatos, meg kell hozni, figyelembe kell venni, fel kell mérni, át kell gondolni.* Ennyi ebben a pár soros idézetben. És jól emlékezünk arra is, hogy ezek a tervezési imperatívuszok az esetek nagy részében nem valósultak meg, senki nem vette azokat komolyan.

Erre lehet azt mondani, hogy kérem szépen, ma más a helyzet, mint akkor volt, azóta volt egy rendszerváltás, most ezt komolyan vesszük. Szívesen elfogadnám ezt az ellenvetést, ha a bizottság tudna egy olyan módszert ajánlani, ami jelentősen megnövelné elképzeléseink megvalósulásának hatékonyságát.

Ez ma egy kulcskérdés és a stratégiai bizottság megalakulásakor (sajnálatos, hogy ez nem az egyetem vezetőinek iniciatívájára történt) felcsillant annak a lehetősége, hogy a fent zárolt probléma megoldásához közelebb juthatunk.

— *Hogyan gondolja ezt, professzor úr?*

— Megpróbálom röviden elmondani.

Egy terv megvalósítandó "célpontokat" tűz ki, jelöl meg. Ez a kitűzés a mi esetünkben nem stratégiai, hanem szakmai feladat. A stratégia ahhoz ad támogatást, hogy ezek a célok hogyan valósuljanak meg. Mióta fennáll az egyetem, állandóan célpontokat tűzünk ki. Ilyenek pl.: elfogadható bérszínvonal, új tanterv, korszerű oktatás, kreditrendszer, stb. A megvalósítás mélyreható elemzésével pl. az érdekviszonyok feltárásával azonban alig foglalkozunk, ezért célkitűzéseink gyakran nem valósulnak meg, eltorzulnak. Mondok egy műszaki hasonlatot. Egy termelési folyamat fő részei: tervezés, megvalósítás (technológia), végtermék. A mi esetünkben a tervezés a célpont kitűzése, a megvalósítás a technológia, a célpont elérése az eredmény. És éppen ez a megvalósítás technológiája, másszóval stratégia az, amivel alig foglalkozunk.

Ezért fogadtam bizakodással a stratégiai bizottság létrehozását, mert úgy gon-

● *Folytatás a 6. oldalon*

2. szám
3. oldal

Vállaljuk az egyetem-alakítást

• Folytatás az 1. oldalról

nyolcvan-kilencven olyan hallgató, aki valós képviselőt akar, és hajlandó is ezért felelősen cselekedni. Arra pedig — úgy vélem — joggal lehetünk büszkéek, hogy az egyetemen egyetlen olyan döntés sem születik, amelynek meghozatalához a Hallgatói Képviselő ne szólna hozzá, ne hagyja azt jóvá. Munkánk kétirányú. Nagyon fontosnak tartjuk a munkaközvetítési kísérleteinket, hiszen a mai szociális gondok közepette szinte minden hallgatónak munkát kell vállalnia.

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Saját tankörömben azt tapasztalom, hogy a negyed-ötödöveseket olyan munkához tudjuk segíteni, ami a hatszáz forintos kollégiumi díj mellett elfogadható életszínvonalat nyújt nekik. Persze, rögtön hozzáteszem, mindkét irányban vannak eltérések. Vannak, akiknek azért kell dolgozniuk, hogy képesek legyenek befizetni a menzára, ugyanakkor mások az átlagosnál jobb színvonalon élnek. Pílanatig sem tagadjuk: a munkaközvetítéssel az is a célunk, hogy minél több embert próbáljunk bevonni a Hallgatói Képviselő munkájába vagy legalábbis közelebb "csalogassuk" magunkhoz a hallgatókat.

Tevékenységünk másik területe a képviselő. Ennek csúcspontja az az előterjesztés, amelyben javaslatot tettünk az egyetem átalakításának stratégiájára. Bár ez nem a legjobb kifejezés, hiszen stratégiát általában valaki, vagy valami ellen szokás kidolgozni, vagy legalábbis védekezésként. Úgy érzem azonban, hogy mi két-három éven belül védekezésre kényszerülünk, ugyanis jelenleg az a társadalom megítélése — félek, hogy a kormányzat is —, hogy nincs annyi mérnökre szüksége az országnak, amennyit most képeznek. S attól tartok, egyre általánosabb lesz ez a vélekedés, ami pedig könnyen azzal a következménnyel járhat, hogy néhány év múlva erőteljes leépítés kezdődik a hallgatói létszámban és az oktatói karban egyaránt. Ez ellen pedig védekezni kell, ha úgy tetszik, stratégiát kell kidolgoznunk.

A felvételi szabályzat változtatásakor kiderült: az egyetemen készültek arra, hogy bizonyos karokan engedelményeket tesznek a felvételi követelményekben. Ez ellen sikerült eredményesen fellépni, mert úgy éreztük: hiba lenne, hiszen nem mérhető fel reálisan, hány villamos- vagy éppen vegyészmérnökre van szüksége az országnak. Ilyen helyzetben pedig vállalni kell a döntés ódiáját, hogy egyesekre nagyobb szüksége van a társadalomnak,

mások iránt pedig csekélyebb az érdeklődés. Ezzel az álláspontunkkal megpróbáltunk egyfajta egyetemalkító munkát végezni, holott ez legkevésbé talán éppen tőlünk várható el, hiszen egy hallgató öt év után elkerül az egyetemről, és ez kevés idő ahhoz, hogy igazán tehessen saját képzésének javítása érdekében.

Az érdekek harca

— *Ma azonban minden döntés kockázatos, hiszen korábban mérnökök tucatjai, százait foglalkoztató vállalatok jutnak csődbe, azt pedig még nem tudjuk, hogy a megalakuló vállalkozások, kft-k mennyire lesznek életképesek. Igényt tartanak-e a mérnökök munkájára vagy beérik jól képzett szakmunkásokkal? Tudhatjuk ma, hogy valójában hány mérnökre lesz szükség a jövőben?*

— Nagyjából minden társadalomnak tisztában kell lennie azzal, hogy hány agrár-, villamosmérnököt, vagy éppen filozófust kell képeznie. Úgy érzem, a mi gondjaink éppen ebből fakadnak, mert a társadalom — amely valamilyen intézményben testesül meg — rövidesen úgy dönt: kevesebb mérnököt kell képeznie. Eddig többé-kevésbé becsülhető volt; hány mérnöknek kell diplomát szereznie ahhoz, hogy az adott ágazat működőképes maradjon. Ezzel kapcsolatban két felfogás létezhet, ami befolyásolhatja a képzési arányokat. Az egyik nézet szerint a társadalomnak hasznos, ha minél többen kapnak diplomát, mert emelkedik az értelmiségiek aránya, és erre a társadalomnak áldoznia kell. De ugyanezt a kérdést felfoghatjuk úgy is, hogy a tanulás az egyének egy vállalkozás, hiszen a diplomába ő is befektet egy csomó energiát, ami után egzisztenciális biztonságot teremthet magának. Úgy gondolom, hogy az igazság a két nézet ötvöződésében rejlik. Nevezetesen abban, hogy az egyén akkor csinál jó vállalkozást a tanulással, ha azzal a diploma kézhez vétele után a társadalom számára is hasznos. De attól még nagyon messze vagyunk, hogy a Műegyetemre járni jó vállalkozás legyen.

— *És mit tehetne ezért az egyetem?*

— Úgy érzem, többet a jelenleginél. Felsőoktatási törvény és akadémiai törvény hiányában az egyetem légtérben mozog, vagyis minden

ex-lex állapotban van, olyan helyzetben, amelyben bármit meg lehetne tenni. Az egyetem autonómiáját gyakorlatilag a piac befolyásolja, az, hogy az ötszáz végzős mérnökből négyszáz helyezkedhet el. De egy ilyen nagy egyetemhez előbb-utóbb a piac is alkalmazkodik, mert a társadalom nem engedheti meg magának, hogy évente újabb száz mérnök alkalmi munkából éljen. Bízom benne, hogy néhány év múlva már elég jól megbecsülhető lesz, valójában hány mérnökre lesz szüksége a társadalomnak. Ezért kell napjainkban a képzési arányokat úgy alakítani, hogy azok képesek legyenek alkalmazkodni a piaci igényekhez, illetve képesek legyenek befolyásolni a piaci viszonyokat.

— *Ehhez viszont alighanem elengedhetetlenek a reformok, a helyenként talán radikális változások. Tudvalévő azonban, hogy az igazi reformok rendszerint érdeket sértenek, s emiatt — ahogy számos történelmi példa is igazolja — gyakran félbemaradnak, megfeneklenek.*

— Nem csupán érdekeket, hanem létérdekeket. Miután még fiatal vagyok, elmondhatom magamról, hogy egyszerre vagyok jó és rossz helyzetben, mert kimondhatok olyan gondolatokat, amelyeket más — helyzetéből adódóan — nem fogalmaz meg. Viszont joggal vádolhatnak azzal is, hogy márcsak koromnál fogva sem látok rá bizonyos folyamatokra. Mégis szólni kell erről, mert ezek a reformok határozzák meg, részben, a jövőnk is, de az utánunk következő nemzedékeket mindenképpen. Bár jól tudom, hogy a negyed-ötödöves hallgatók figyelmét elsősorban a napi gondok, a zárthelyik és az egzisztenciateremtés kötik le, de ha nem akarunk végzetesen leszakad-

ni, akkor már most el kell kezdeni a változtatásokat. Belátom, az átalakítás folyamatában is roppant fontosak a mai érdekek, de ha ezek kerülnek előtérbe, abban az esetben előbb-utóbb a leghaladóbb reformfolyamatok is visszarendeződnek. Ezt akkor is vállalom, ha sokan támadnak majd ezért. De azért van bennem némi derűlátás is. Abban bízom, hogy mindent elérhetünk, ami napjainkban keresztyűlvihető. Így talán azt is elérhetjük, hogy az Egyetemi Tanács február 24-i ülésén elfogadja azt a döntést, amelynek értelmében 1993 őszén elkezdődhet egyetemünkön a kreditrendszerű oktatás. Már önmagában az is biztató: elkezdődött a közös gondolkodás erről a nagyon fontos kérdéstről. Ez is azt támasztja alá, hogy a fejlődés, a reformok érdekében akár a jelenlegi törvényi hiányokat is kell használnunk. A kreditrendszerű oktatás tehát elkezdődik, így bízom abban, hogy az oktatók és az egyetem vezetése egyaránt felismeri a változtatás szükségességét. Ma még nem tudhatjuk, ez a felismerés lesz erősebb vagy az egyéni érdekek. Én mindenestre a változtatás szükségességében bízom, mert csak így lehetséges, hogy az egyetemről valóban felkészült mérnökök kerüljenek ki, olyanok, akik nem csupán az egyetem jó hírnevét öregbítkik, hanem megfelelnek a rájuk váró feladatoknak.

A hallgató minősítsen

– *Térjünk vissza az érdekvédelemhez. Mi az, amiben javítani lehet a Hallgatói Képviselőtérkedérvényesítő tevékenységét?*

– Tudom, hogy ebben számos tennivalónk van, de a hallgatók támogatása nélkül roppant nehéz előrelépni. A képviselő munkájának tartalmát mindig a hallgatók aktivitása határozza meg, nálunk pedig – mint említettem – rendkívüli a passzivitás. Ebből arra is lehet következtetni, hogy talán nem is rossz egyetemistának lenni, mint azt sokan gondolják. A hallgatók hatvankét százaléka ugyanis vidéki. Ők azok, akik kéthetente olykor többszáz kilométert utaznak haza, akik kollégiumban élnek, és emiatt nehezebb a helyzetük, mint az átlag egyetemistáké, akik a tanulás mellett dolgoznak is, mégis viszonylag kevesen vannak, akik szociális támogatásra adnak be kérelmet. Talán azért is van így, mert a kérvényes szereplő kérdések egy része meglehetősen tapintatlan, mások talán nem szeretnek kérni, de jól ismerem az évfolyamtársaimat, így biztosan állíthatom, ha rossz lenne egyetemistának lenni, akkor nem vállalnák ezt a sorsot. Az érdekképviselői munkában az igazi megmérést alighanem a jegyzetárak jelentős emelkedé-

se jelenti majd, hiszen ez érzékenyen érint mindenkit. Most azért harcolunk, hogy a támogatásra szánt összeget teljes mértékben ki lehessen osztani a hallgatók között. Van azonban az érdekképviselőnek egy másik oldala is, ami az oktatással kapcsolatos. A minap például a kezembe nyomtak egy szórólapot, amelyen az áll: X karon Z órái nem az egyetemi oktatást juttatják a hallgatók eszébe, hanem az inkvizíció idejét idézik, hiszen a legjobban felkészült hallgatók is csak egyest, jó esetben kettést kapnak. Nem tudom, hogy mindaz, ami a szórólapon áll, mennyiben felel meg a valóságnak. Azt viszont el kellene értnünk, hogy az a hallgató, aki a szórólapot készítette, ne ezzel legyen elfoglalva, hanem jöjjön be a Hallgatói Képviselőtérbe, és mondja el, mi a gondolata. Úgy vélem, ezt mindenképpen el kellene értnünk, hiszen a szórólappal nem tudunk mit kezdeni, az egyes beszéd viszont módot ad a cselekvésre. Ebben az esetben, ha a kifogás megalapozott, megtehetjük azt is, hogy megkérjük a tanszék vezetőjét arra: Z tanár úr egy ideig ne vezessen gyakorlatot, mert a módszerétől nem lesznek jobban felkészültek a hallgatók. Nem szeretek nyugati egyetemekre hivatkozni, mert mindenre és mindennek az ellenkezőjére is lehet példát hozni. Egy interjúban nemrégiben azt olvastam, hogy Amerikában az oktatók megítélésében a legfontosabb szempont az, a hallgatók miként vélekednek róluk. Vagyis szemeszterről szemeszterre minden oktató megméréstől. A hallgatók minden alkalommal kitöltik az egyébként titkos kérdőíveket, és az élen lévők nevét nyilvánosságra hozzák. És ennek a megméréstől az oktatók körében is rangja van, nagyon fontos értékmérő. Ezt szeretnénk mi is bevezetni.

Bár tudom jól, hogy az amerikai egyetemisták más szempontok szerint osztályozzák az oktatókat. Ott nem az a mérce, ki hányast kapott a legutóbbi vizsgán, hogy az oktató félrelen-e akkor, amikor tudja: a hallgató puskázni szándékozik a zárthelyi megírásakor. Régen nálunk is volt hasonló megmérés, a passzivitás miatt azonban kudarcba fulladt, egyrészt azért, mert a hallgatók nem látták értelmét az egésznek, másrészt pedig azért, mert az oktatók értékelték ki saját tesztüket. Azt szeretnénk, ha ez a rendszer – de most már valós tartalommal – újra működhetne.

– *Van erre biztosíték, hiszen beszélgetésünkön végig tükröződött a hallgatók passzivitása?*

– Remény mindig van, legalábbis bízni kell. Azt hiszem, a hallgatókat csak a valóság megismerése döbbsenheti rá saját felelősségükre, ez ösztökélheti cselekvésre. Tudatosítani kell mindenkiben,

hogy akár a jegyzetárak emelkedése kapcsán, akár pályakezdő mérnöként, milyen az a társadalmi valóság, ami vár erre a nemzedékre, és milyen az a valós közege, amelyen az értelmiség fokozott felelősségével változtatni szükséges. Ehhez azonban már egyetemistaként az értelmiség felelősségével kell élnünk. Persze ehhez felelős értelmiségként kell kezelni az egyetemi hallgatókat. Az ősszel például két ifjúsági szervezettel meghívtuk Botos Katalin miniszterasszonyt egy nyílt vitára. Abban bízunk, szót válthatunk vele a kormány ifjúságpolitikájáról. A meghívókat elküldtük, az eseményt már jó néhány helyen kiaplakoltuk, amikor a miniszterasszony lemondta az eszmecsérét. Már nem tudtunk mindenkit értesíteni, hogy a vita elmarad. Ennek ellenére egy lélek sem volt ott a beszélgetés színhelyén. Ez a valóság, ez jellemzi a mai helyzetet. Ez az, amin mindenképpen változtatnunk kell.

Utolsó reményünk az értelem

– *Nem lehet, hogy a Hallgatói Képviselőtérket is utólrta az a bizalmi válság, amivel napjainkban a társadalomnak szinte az egész intézményrendszere küszködik?*

– Nem hiszem, mert a Hallgatói Képviselőtérte olyan emberek kerültek, akiket azokon a karokon, ahová ők járnak, nem csupán elfogadnak, hanem el is ismernek.

– *Miként lehet kimozdulni egy ilyen mélypontról?*

– A minap öt órán át éppen erről vitatkoztunk. Terveink – bár még talán nem eléggé tisztázottak – de nagyratörők. Mindenképpen folytatni akarjuk az egyetem átalakítási stratégiájának kidolgozását. Belátom, erre túlzottan rövid határidőket szabtuk, de jó lenne ezt az előttünk álló félévben elfogadtatni. Egyébként ezen a beszélgetésen úgy döntöttünk, hogy visszavonulunk a látványos egyetemi csatározásoktól, inkább szeretnénk magunkat megismertetni a hallgatókkal. Úgy tervezzük: a csaknem teljesen elhalt kari lapok munkatársainak segítségével megcsináljuk a diákok lapját, amibe ki-ki kedve szerint írhat. Fogadó óráink lesznek, amelyeken bárki, bármilyen gondjával, panaszával felkereshet bennünket. Nem hiszem ugyanis, hogy értelmes huszoneves embereknek nincsenek értelmes gondolataik saját környezetükről. Csakis ebben bízhatunk. Ha ez sem vezet eredményre, ha ezzel sem tudunk közelebb kerülni a hallgatókhoz, akkor valóban nincs értelme a munkánknak.

Császár Nagy László

"Kiléptem a bizottságból"...

• *Folytatás a 3. oldalról*

doltam, hogy ez a célként már kitűzött, de a megvalósítás terén nagyon sántító problémák megoldásában segít.

– *Megkérem, hogy mondjon egy példát!*

– Szívesen, akár többet is. Olyan példákat mondok, amelyek az egyetemet alapvetően érintik:

Nehéz helyzetekből való kilábolás egyik lehetősége a takarékoság. Tudjuk azt, hogy nem racionális kb. 7000 hallgató képzéséhez 4000 oktatót és segédzsemmélyzetet felhasználni. Az egyetem vezetésének a "stratégiája" azonban mégis inkább arra irányul, hogy bebizonyítsa a létszám szükségességét, semmint kihasználja a folyamatosan adódó helyzeteket a létszám viszonylag fájdalommentes csökkentésére és az irracionális szervezet megszüntetésére vagy radikális csökkentésére.

Elhatározta az egyetem azt, hogy korszerű, új tantervet hoz létre. Ezt a célkitűzést a különböző országokban folyó oktatás elemzéséből, a különböző peremfeltételek figyelembevételével határozta meg. Ez elhatározás, és nem stratégia. Azzá válik azonban akkor, ha azt vizsgáljuk, hogy a mai helyzetből hogyan jutunk el a célhoz.

Milyen stratégiát alkalmazott az egyetem a cél eléréséhez? Ismereteim szerint semmilyen. Hagyta érvényesülni azokat az érdekeket, amelyek a korszerű megoldás gátjai. Mi azt mondtuk: Csináljatok egy új korszerű tantervet, legyen jóval kisebb a heti óraszám, a kiscsoportos oktatást és a párhuzamosan futó azonos előadások számát jelentősen csökkentsük, stb. Ha valóban ilyené válna a tantervünk, akkor jóval kevesebb oktatóra lenne szükség, tehát az ilyen típusú tanterv bevezetése

nem érdeke az oktatóknak. A készülő új tanterv pedig, ha elkészül, alig fog különbözni a jelenlegitől, tisztelet a kivételnek, ha ilyen egyáltalán lesz. Kitalálunk és keresünk olyan lehetőségeket, amelyekkel az oktatási terhelést növelni lehet, ahelyett, hogy kidolgoznánk egy olyan, több éves tervet, amely alapján valóban csökkenteni tudjuk a létszámot, és az így felszabaduló béralapot az oktatók bérének jelentős emelésére fordítanánk.

Előbb-utóbb kormányzati szinten is szőnyegre kerülnek a felsőoktatás neuralgikus pontjai. Körülbelül tudjuk is, hogy mik lesznek ezek. Fontos volna ennek bekövetkezése előtt nyugodt körülmé-

nyek között eldönteni, hogy a különböző csökkentések milyen arányban osztódjanak el a karok és egyéb egyetemi intézmények között. Szükséges lenne valamennyi egyetemi intézmény "átvilágítása". Helyes lenne a létszámcsökkentési stratégiát az átvilágítás során nyert adatok felhasználásával kidolgozni. Tudtommal ilyen átvilágítást tervezett az egyetem, de nem tudom, hogy megvalósult-e.

Ennyit a példákról. Igen fontosnak és az egyetem érdekét szolgáló tartanám azt, hogy végre nézzünk szembe a valódi problémákkal és ne akarjuk elkenni azokat. Próbáljuk felismerni azt, hogy melyek a kulcsproblémák és melyek azok, amik statisztika szerepet játszanak.

– *Végül is mit kellene tenni az Ön véleménye szerint?*

– Sok mindent lehetne tenni. Egy lehetőséget az alábbi példa nyújt. Válasszunk ki például néhányat az egyetem legégetőbb problémái közül és vizsgáljuk meg, hogy ezek megvalósulását mi akadályozza. Kísérjük meg feltárni ezeknek az akadályoknak a valódi hátterét. Az elemzés végén eljutunk egy intézkedéscsomaghoz, amelynek megtételét javasoljuk az egyetem vezetésének.

Érdeemes elgondolkozni azon, mik az egyetem legégetőbb problémái. Természetesen sok ilyen van, például az alábbi kettő:

Nem tudunk versenyképes jövedelmet biztosítani az oktatóinknak. Ez azzal jár együtt, hogy igen sokan elhagyják az egyetemet. Ez még elviselhető lenne, sőt a létszámcsökkenés kívánatos is, a baj azonban az, hogy a legjobbak távoznak, és ezzel az egyetem színvonala folyamatosan csökken. Ez olyan kár, amit – ha a körülmények megváltoznának – csak hosszú évek alatt lehetne helyrehozni.

Nem tudunk nyugati léptékd egyetemet csinálni, mert túl nagy az oktatók és egyéb dolgozók létszáma, merev az oktatási rendszerünk, túlságosan drágán oktatunk stb. A sok katedra-követelő eredménye az oktatás elaprózottsága, a párhuzamos előadások ésszerű csökkentésének akadályozása.

Szerintem a stratégiai bizottság fontos feladatot tölthet be az egyetemen, ha valódi és fontos problémák tényleges megoldását tűzi ki célul, ha működésével feltárható az akadályok, amik jelenleg is sokhelyütt bénítják az egyetem működését.

Ha ez a stratégiai bizottság ezekkel a témákkal foglalkozna, szívesen vennék részt a munkájában. Az eddigi működésének dokumentumai azonban nem ebbe az irányba mutatnak. Ezért nem kívánok szerepet vállalni tevékenységében.

Pályázat

A nők helyzetével foglalkozó kutatások ösztönzése céljából, a szakember-gárda utánpótlásának kialakítása érdekében a Magyar Nők Szövetsége pályázatot hirdet egyetemi és főiskolai hallgatók részére.

A pályázaton olyan tanulmányok készítésével lehet résztvenni, amelyek a nők helyzetét vizsgálják társadalmi, közgazdasági, szociológiai, politológiai, egészségügyi vagy bármely más tudományág szempontjából, esetleg összehasonlítják a magyar nők életkörülményeit más országokban élőkével.

A pályamunkák terjedelme: 40-100 oldal.

A pályamunkák beadási határideje: 1992. június 30.

A benyújtandó példányszám: 2 db.

A pályamunkákat a Magyar Nők Szövetségének szakértőiből álló bizottság bírálja el 1992. szeptember 1-ig.

A Magyar Nők Szövetsége jelentős összeget fordít a pályamunkák díjazására és külföldi tanulmányút lehetőségét biztosítja néhány arra érdemes pályázónak.

A pályamunkák elkészítéséhez a Magyar Nők Szövetsége szakmai segítséget tud nyújtani. Egyrészt a pályázók rendelkezésére bocsátja az adott témával kapcsolatos dokumentumait és adatsorait, másrészt konzultációs lehetőségeket biztosít a téma ismert szakértőivel.

A pályázók részvételi szándékukat 1991. február 10-ig jelezzék a Magyar Nők Szövetségénél írásban vagy telefonon. A jelentkezésnél a pályázó nevén, címén, oktatási intézményén kívül kérjük a pályamunka tervezett címét is megadni. A jelentkezéseket a következő címen és telefonon várjuk:

Magyar Nők Szövetsége

1062 Budapest, Andrássy út 124. T.: 131-75-29.

Asbótné Thorma Judit elnök

**A JÖVŐ
MÉRNÖKE**